

XIV C 217/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 października 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Marcin Garcia Fernandez

po rozpoznaniu w dniu 13 października 2023 r. w Pile

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) SA z siedzibą w W.

przeciwko W. P.

o zapłatę

zasądza od pozwanego W. P. na rzecz powoda (...) SA 226.199,83 zł (dwieście dwadzieścia sześć tysięcy sto dziewięćdziesiąt dziewięć i 83/100) zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 września 2022 r. do dnia zapłaty;

w pozostałym zakresie powództwo oddala;

koszty procesu stosunkowo rozdziela i z tego tytułu zasądza od pozwanego na rzecz powoda 13.276,24 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty.

Marcin Garcia Fernandez

UZASADNIENIE

Powód (...) SA z siedzibą w W. w pozwie z 9 lutego 2023 r., nadanym w urzędzie pocztowym 13 lutego 2023 r. (k. 77), wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego W. P. 384.020,76 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 7 września 2022 r. do dnia zapłaty a także kosztów procesu oraz kosztów poniesionych w elektronicznym postępowaniu upominawczym z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

W uzasadnieniu pozwu powód powołał się na to, że zawarł z pozwanym umowę subwencji finansowej nr (...)SP z dnia 20 maja 2020 r. Na mocy jej postanowień oraz stanowiącego jej integralną część regulaminu pozwany był beneficjentem w ramach rządowego programu „Tarcza finansowa (...) Funduszu (...) dla mikro, małych i średnich firm”. Umowa została podpisana w bankowości elektronicznej za pomocą narzędzi autoryzacyjnych przekazanych pozwanemu przez bank. W wykonaniu umowy przyznał i wpłacił pozwanemu subwencję w wysokości 594.335 zł. Następnie, na podstawie umowy i regulaminu podjął decyzję określającą wysokość subwencji finansowej podlegającej zwrotowi: 38,95 % kwoty wypłaconej pozwanemu zostało umorzone i nie podlegało zwrotowi. W związku z tym pozwany był zobowiązany do zwrotu pozostałej po umorzeniu kwoty subwencji w wysokości 362.883,42 zł w 24 ratach. Pozwany nie wywiązał się z warunków określonych w w/w decyzji i umowie subwencji umożliwiających ratalną spłatę zadłużenia, co spowodowało wypowiedzenie umowy i powstanie wymagalnego zadłużenia. Na dochodzoną pozvem kwotę składają się: 362.883,42 zł niespłaconej kwoty subwencji i 21.137,34 zł skapitalizowanych odsetek od kwoty subwencji. Roszczenie stało się wymagalne z dniem 2 kwietnia 2022 r.

Powód podał także, że pierwotny pozew złożył w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 7 września 2022 r. Postanowieniem z 18 listopada 2022 r. postępowanie to zostało umorzone. Pozew składa przez upływem trzymiesięcznego terminu od dnia wydania postanowienia o umorzeniu.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu podał, że w elektronicznym postępowaniu upominawczym został wydany przeciw niemu nakaz zapłaty. Zaskarżył go sprzeciwem i postępowanie zostało umorzone. Powód złożył pozew po upływie trzymiesięcznego terminu liczonego od daty postanowienia o umorzeniu postępowania. Kwestionuje powództwo co do wysokości. Powód wydał nieprawidłową decyzję o zwolnieniu z obowiązku zwrotu subwencji. Zwolnienie ze zwrotu subwencji powinno zostać określone na wyższą kwotę. Na mocy umowy, subwencja podlegała zwrotowi w całości, jeśli przedsiębiorca zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej w ciągu 12 miesięcy. Jeśli działalność będzie prowadzona przez 12 miesięcy, subwencja podlega zwrotowi w kwocie odpowiadającej 25 % jej wartości. Spełnił warunek prowadzenia działalności przez 12 miesięcy. Redukcja zatrudnienia w tym czasie może się wiązać z koniecznością zwrotu dodatkowych 25 % subwencji. W jego przypadku redukcja taka wyniosła 22 %, a więc utrzymał zatrudnienie na poziomie 88 %. Zwrot subwencji powinien więc być określony w granicach od 0 do 25 %. Tymczasem decyzja określa zwolnienie z obowiązku zwrotu 14 %. Nie rozumie, w jaki sposób i na jakiej podstawie powód obliczył taką wartość. Powód nie przedstawił mu żadnych wyliczeń, więc nie mógł ich zweryfikować. Domaganie się zwrotu 61 % subwencji jest sprzeczne z umową, w której przewidziano bezwarunkowy zwrot 25 % subwencji i dodatkowo od 0 do 25 % w razie redukcji zatrudnienia. Dlatego kwestionuje wyliczenia powoda w zakresie zwolnienia ze zwrotu subwencji. Z decyzji wynika, że został zwolniony z obowiązku zwrotu 39 % subwencji, z treści pozwu, że z 38,95 % (k. 85-87).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód i pozwany 20 maja 2020 r. zawarli umowę subwencji finansowej o nr (...)SP. Przy zawieraniu umowy pozwany działał jako przedsiębiorca, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą: Przedsiębiorstwo Usług (...). Umowa doszła do skutku za pośrednictwem kanału bankowości elektronicznej. Zawiera, wśród innych, następujące postanowienia:

Przedsiębiorca oświadcza, że na dzień 31 grudnia 2019 r. był małym lub średnim przedsiębiorcą (...) (§ 1 ust. 2).

Przedsiębiorca wnioskuje o subwencję finansową w kwocie 594.335,00 PLN (§ ust. 9).

Na warunkach określonych w niniejszej Umowie (...) może wypłacić Przedsiębiorcy subwencję finansową w ramach Programu Rządowego - Tarcza (...) Funduszu (...) dla Małych Średnich Firm (Program). Subwencja jest wypłacana w PLN (§ 2 ust. 1).

Otrzymana przez Przedsiębiorcę będącego małym i średnim przedsiębiorcą subwencja finansowa podlega zwrotowi w przypadku: (...) b) prowadzenia działalności gospodarczej przez Przedsiębiorcę w całym okresie 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji finansowej:

w kwocie stanowiącej 25 % wartości subwencji finansowej bezwarunkowo oraz

w wysokości dodatkowo do 25 % kwoty subwencji finansowej pomniejszonej o wykazaną przez Przedsiębiorcę skumulowaną stratę gotówkową na sprzedaży w okresie 12 miesięcy licząc od pierwszego miesiąca, w którym Przedsiębiorca odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca, w którym udzielona została subwencja finansowa (...), oraz

w wysokości do 25 % kwoty subwencji finansowej w przypadku utrzymania średniej liczby Pracowników (średnie zatrudnienie) w okresie 12 pełnych miesięcy kalendarzowych od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia niniejszej Umowy, w stosunku do średniego stanu zatrudnienia w 2019 r., obliczonego jako średnia z liczby Pracowników na dzień 31 grudnia 2019 r. oraz 30 czerwca 2019 r., na poziomie:

(A) (...)

(B) od 50 % do 100 % - w wysokości dodatkowo od 0 % do 25 % kwoty subwencji finansowej - proporcjonalnie do skali redukcji zatrudnienia, zgodnie z poniższym wzorem:

Wartość subwencji podlegającej zwrotowi z tytułu redukcji zatrudnienia = wartość subwencji · 50 % · Skala redukcji zatrudnienia, gdzie

Skala redukcji zatrudnienia = - (średnia liczba Pracowników przez okres 12 pełnych miesięcy od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę złożenia wniosku / średnia liczba Pracowników w 2019 r. - 1).

Decyzję o wysokości zwrotu subwencji finansowej podejmie (...), na podstawie oświadczenia o rozliczeniu subwencji finansowej, złożonego przez Przedsiębiorcę w terminie dziesięciu dni roboczych od upływu 12 miesięcy liczonych od dnia wypłaty subwencji finansowej Przedsiębiorcy. Składając oświadczenie o rozliczeniu subwencji finansowej Przedsiębiorca zobowiązany jest potwierdzić średnią liczbę Pracowników w okresie 12 pełnych miesięcy od końca miesiąca poprzedzającego dzień zawarcia niniejszej Umowy. W przypadku niezłożenia przez Przedsiębiorcę we wskazanym terminie oświadczenia o rozliczeniu subwencji finansowej, Przedsiębiorca będzie zobowiązany zwrócić subwencję finansową w całości (§ 3 ust. 2 i 4).

Splata subwencji rozpocznie się 13 miesiąca, licząc od pierwszego pełnego miesiąca od dnia wypłaty subwencji finansowej Przedsiębiorcy. Kwota subwencji finansowej będzie spłacana w 24 równych, miesięcznych ratach. Wraz z decyzją (...) o wysokości kwoty spłaty subwencji finansowej zostanie udostępniony Przedsiębiorcy harmonogram spłaty (4 ust. 2).

W przypadku niespłacenia jakiegokolwiek raty subwencji finansowej lub jej części zgodnie z harmonogramem spłaty, naliczane będą odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia następującego po dniu wymagalności raty do dnia faktycznej jej zapłaty. Opóźnienie w spłacie co najmniej dwóch rat może być podstawą natychmiastowego wypowiedzenia Umowy przez (...). Wypowiedzenie stanie się skuteczne w dniu udostępnienia Przedsiębiorcy oświadczenia o wypowiedzeniu Umowy w sposób pozwalający zapoznać się z wypowiedzeniem. W przypadku wypowiedzenia Umowy Przedsiębiorca zobowiązany będzie zwrócić pozostałą do spłaty kwotę subwencji finansowej w terminie 14 dni roboczych od dnia wypowiedzenia Umowy (§ 5 ust. 1, 2 i 3).

Powód 21 maja 2020 r. podjął decyzję o wypłacie pozwanemu subwencji finansowej w kwocie 594.335 zł. Następnego dnia powód dokonał przelewu tej kwoty na rachunek pozwanego.

Pozwany 31 maja 2021 r. złożył powodowi oświadczenie o rozliczeniu subwencji finansowej nr (...)SP. Oświadczył w nim, że subwencja została wydatkowana zgodnie z umową stron oraz złożył wniosek o zwolnienie go z obowiązku zwrotu subwencji. Oświadczył także, że nadal prowadzi działalność gospodarczą oraz, że średnia liczba Pracowników przez okres pełnych 12 miesięcy kalendarzowych od końca miesiąca kalendarzowego poprzedzającego datę zawarcia Umowy wyniosła 21,22; liczba zatrudnionych Pracowników na dzień 31 grudnia 2019 r. wyniosła 25,44, a na dzień 30 czerwca 2019 r. wyniosła 29,05; skala redukcji zatrudnienia wyniosła 22 %; wysokość straty w okresie 12 miesięcy, licząc od pierwszego miesiąca, w którym Przedsiębiorca odnotował stratę po 1 lutego 2020 r. lub od miesiąca, w którym udzielona została subwencja finansowa, wynosi: 0 zł.

21 czerwca 2021 r. powód podjął decyzję o zwolnieniu pozwanego z obowiązku zwrotu 39 % subwencji finansowej. Przyjął w niej, że 25 % zwolnienia związane jest z prowadzeniem działalności gospodarczej w całym okresie 12 miesięcy od dnia przyznania subwencji, 14 % związane jest z utrzymaniem zatrudnienia przez 12 miesięcy i 0 % związane jest z wykazaną przez pozwanego stratą gotówkową na sprzedaży. Wartość zwolnienia określił na 231.451,58 zł a wartość subwencji do zwrotu na 362.883,42 zł. Wraz z decyzją powód określił harmonogram spłaty subwencji w 24 miesięcznych ratach po 15.120,14 zł każda, płatnych począwszy od 26 lipca 2021 r. Decyzja wraz z harmonogramem została przekazana pozwanemu kanałami bankowości elektronicznej.

Pozwany nie podjął spłaty subwencji. W związku z brakiem płatności z jego strony, powód pismem z 11 marca 2022 r. wypowiedział mu umowę subwencji finansowej i wezwał go do spłaty całkowitej kwoty zadłużenia w wysokości 365.751,06 zł, z czego 362.883,42 zł kapitału i 2.867,64 zł odsetek za opóźnienie, w terminie 14 dni roboczych. Pozwany otrzymał pismo 18 marca 2022 r.

Pozwem w elektronicznym postępowaniu upominawczym złożonym 7 września 2022 r. powód domagał się zasądzenia od pozwanego zwrotu subwencji w wysokości 384.020,76 zł. Nakazem zapłaty z 27 września 2022 r. referendarz uwzględnił powództwo. Pozwany zaskarżył nakaz sprzeciwem, w wyniku czego postanowieniem z 18 listopada 2022 r. referendarz umorzył postępowanie.

(twierdzenia powoda, k. 5-6, 10-29, 51, 52, 53-58, 59-60, 61, 62, 65, 69 przyznane lub nie zaprzeczone przez pozwanego)

Powyższy stan faktyczny Sąd przyjął bez dowodów na podstawie art. 229 k.p.c. i 230 k.p.c. Pozwany w istocie nie zaprzeczył żadnym twierdzeniem pozwanego o faktach, a część z nich potwierdził wprost lub pośrednio.

Powołane przez powoda fakty znajdowały przy tym potwierdzenie w złożonych przez niego do akt wydrukach dokumentów istniejących w formie elektronicznej. Złożenie tych wydruków stanowiło w istocie zgłoszenie twierdzeń o istnieniu elektronicznych dokumentów o wynikającej z wydruków treści. Odwołanie się przez pozwanego do złożonego przez powoda wydruku (np. umowy, czy decyzji o rozliczeniu subwencji) było ewidentnym przyznaniem takiego twierdzenia (art. 229 k.p.c.). Natomiast niedoniesienie się pozwanego do jakiegoś wydruku stanowiło nie wypowiedzenie się co do twierdzeń pozwanego o istnieniu dokumentu o wynikającej z wydruku formie i treści, które pozwalało uznać je za przyznane, gdyż pozostawały w zgodzie z wynikami rozprawy (art. 230 k.p.c.). Pozwalało to na przeprowadzenia dowodu z dokumentów elektronicznych, których istnienie i treść były bezsporne i zostały przyjęte bez dowodów.

Sąd oddalił wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego (k. 115), gdyż fakty, które miały być za jego pomocą ustalone, nie wymagały wiadomości specjalnych.

Sąd zważył, co następuje:

Strony łączyła umowa, na mocy której powód zobowiązał się przekazać pozwanemu świadczenie pieniężne (subwencję) a pozwany zobowiązał się do jego wykorzystania w określony sposób oraz zwrotu jego całości lub części, na przewidzianych w umowie warunkach. Powód wywiązał się z zobowiązania do przekazania subwencji i w procesie domagał się wykonania zobowiązania pozwanego do zwrotu jej części.

W § 3 umowy zostały określone wypadki, w których subwencja podlega zwrotowi i przesłanki, od których zależy, jaką jej część objęta jest obowiązkiem zwrotu. Jednocześnie w § 3 ust. 4 i § 4 ust. 2 umowy przewidziano, że podstawą zwrotu będzie „decyzja” powoda „o wysokości zwrotu subwencji finansowej”. Należy uznać, że według umowy owa „decyzja” miała stanowić oświadczenie woli powoda określające, zwrotu jakiej kwoty subwencji się domaga i będące warunkiem wymagalności roszczenia o zwrot.

Pozwany jest małym lub średnim przedsiębiorcą, dlatego w zakresie obowiązku zwrotu subwencji dotyczyły go zapisy § 3 ust. 2 umowy. Nie ulega wątpliwości, że w przypadku pozwanego nie wchodził w grę obowiązek zwrotu całości subwencji (§ 3 ust. 2 lit. a), a jedynie jej części (§ 3 ust. 2 lit. b). Z § 3 ust. 2 lit. b (i) umowy wynika, że obowiązek zwrotu 25 % subwencji obciążał pozwanego bezwarunkowo. Z § 3 ust. 2 lit. b (ii) umowy wynika, że obowiązek zwrotu kolejnych 25 % subwencji obciążał pozwanego w zależności od tego, czy poniósł stratę w działalności i od wielkości tej straty. W końcu z § 3 ust. 2 lit. b (iii) umowy wynika, że obowiązek zwrotu kolejnych 25 % subwencji obciążał pozwanego w zależności od stopnia utrzymania zatrudnienia pracowników.

Powód w swojej „decyzji” z 21 czerwca 2021 r. (k. 57) przedstawił wyliczenie zakresu zwolnienia pozwanego z obowiązku zwrotu subwencji, a część subwencji podlegającą zwrotowi określił jedynie kwotowo (podając, że jest

to 362.883,42 zł). Taka treść „decyzji” jest niezgodna z umową, która przewiduje, że wyliczenie powinno dotyczyć tego, jaka część subwencji podlega zwrotowi (i dodatkowo okazało się mylące dla Sądu). Niemniej „decyzja” zawiera oświadczenie powoda co do tego, zwrotu jakiej kwoty subwencji się domaga. Trzeba więc przyjąć, że stanowiła spełnienie warunku, od którego uzależniona była wymagalność roszczenia o zwrot.

Na mocy § 3 ust. 2 lit. b (i) umowy stron, z kwoty subwencji podlegało zwrotowi 25 % z 594.335 zł, czyli 148.583,75 zł.

Na mocy § 3 ust. 2 lit. b (ii) umowy, z kwoty subwencji podlegało zwrotowi kolejne 25 % z 594.335 zł, czyli 148.583,75 zł. Jednak Sąd nie uwzględnił tej części, gdyż omyłkowo uznał, że w decyzji powoda z 21 czerwca 2021 r. została ona określona na 0 %, podczas gdy owe 0 % dotyczyło zwolnienia z obowiązku zwrotu, a nie zakresu zwrotu.

Na mocy § 3 ust. 2 lit. b (iii) umowy, z kwoty subwencji podlegało zwrotowi 65.376,85 zł. Pozwany utrzymał średnie zatrudnienie w przewidzianym w umowie okresie w stosunku do średniego zatrudnienia w 2019 r. na poziomie 78 % (k. 55). W związku z tym miały do niego zastosowanie postanowienia lit. A w § 3 ust. 2 lit. b (iii) umowy. Skala redukcji zatrudnienia, obliczona według zawartego tam wzoru, wyniosła 0,22 (21,22 / 27,25), w związku z czym wartość subwencji podlegającej zwrotowi z tytułu redukcji zatrudnienia wyniosła 65.376,85 zł (wartość subwencji 594.335 zł · 50 % · 0,22).

W konsekwencji powyższego Sąd uznał, że zwrotowi podlega 213.960,60 zł kwoty subwencji (148.583,75 zł + 65.376,85 zł).

Pozwany nie podjął spłaty subwencji, mimo że miał taki obowiązek. Pozwany w ramach wymaganej od niego staranności mógł sam wyliczyć, jaka część subwencji podlega zwrotowi i spłacać ją zgodnie z dostarczonym mu harmonogramem. Wszak sam przyznawał, że ma obowiązek zwrócić 25 % subwencji bezwarunkowo (k. 86). W tej sytuacji wypowiedzenie mu przez powoda umowy w oparciu o § 5 ust. 2 umowy było uzasadnione i skuteczne. Zgodnie z dokonanymi ustaleniami, pozwany otrzymał pismo z wypowiedzeniem 18 marca 2022 r. i w rezultacie tego dnia umowa uległa rozwiązaniu.

Zgodnie z tym, co wyżej powiedziano, Sąd przyjął, że pozwany był zobowiązany zapłacić powodowi 213.960,60 zł. Według umowy, powinno to być nastąpić w 24 ratach, czyli po 8.915,02 zł miesięcznie, w terminach wskazanych w harmonogramie spłaty (k. 59).

Powód domagał się odsetek ustawowych za opóźnienie. Takie odsetki przysługiwały mu na podstawie § 5 ust. 1 umowy.

Powód dokonał kapitalizacji należnych mu odsetek za okres do dnia wytoczenia powództwa w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Uwzględniając raty po 8.915,02 zł miesięcznie i terminy płatności wynikające z harmonogramu oraz rozwiązanie umowy za wypowiedzeniem, suma odsetek od podlegającej zwrotowi części subwencji za okres do 6 września 2022 r. wyniosła 12.239,23 zł. W konsekwencji Sąd uznał powództwo za uzasadnione do kwoty 226.199,83 zł (213.960,60 zł + 12.239,23 zł) a w pozostałej części za bezzasadne.

Na podstawie § 5 ust. 1 umowy powodowi należały się odsetki ustawowe za opóźnienie od należności kapitałowej także za okres od 7 września 2022 r. Z kolei na podstawie art. 482 k.c. należały mu się odsetki od skapitalizowanych odsetek za okres od dnia wytoczenia o nie powództwa, czyli od dnia złożenia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym (por. art. 505³⁷ § 2 k.p.c.).

Z powyższych względów Sąd orzekł jak w punktach 1 i 2 wyroku.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnęła na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c., stosunkowo je rozdzielając. Powód wygrał proces w 59 %. Poniósł jego koszty w postaci opłaty od pozwu 19.202 zł, opłaty skarbowej od pełnomocnictwa 17 zł i wynagrodzenia pełnomocnika 10.800 zł. Razem było to 30.019 zł. Pozwany poniósł koszty w postaci opłaty skarbowej od pełnomocnictwa 17 zł i wynagrodzenia pełnomocnika 10.800 zł, czyli łącznie 10.817 zł. Koszty obu stron wyniosły więc 40.836 zł, z czego powoda obciążało 41 %, czyli 16.742,76 zł. Ponieważ poniósł 30.019 zł, przysługiwał

mu od pozwanego zwrot różnicy, czyli 13.276,24 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie - art. 98 § 11 k.p.c. (punkt 4 wyroku).

SSO Marcin Garcia Fernandez